

fantasierijke constructie naar een ontwerp van de Gentse architect Modeste De Noyette.

Op café met Cyriel Buysse en enkele Gentse schilders.

In dit gebouw was op het einde van de 19de eeuw het café Albion gevestigd. Albion was de ontmoetingsplaats van Gentse kunstenaars en intellectuelen. Het was hier dat Maeterlinck regelmatig zijn goede vriend Cyriel Buysse ontmoette. Hij had Buysse bij toeval leren kennen bij het schaatsen op de Drongense meersen. Ze bleven levenslang uitstekende vrienden. Maeterlinck las Buysse's werk, hij noemde het "un bon bain de Flandres", een onderdompeling in zijn streek van herkomst en een oefening in het Nederlands, dat hij tot veler verbazing uitstekend begreep.

Brabantdam -> Sint-Jansvest

8. DE CERCLE ARTISTIQUE ET LITTÉRAIRE

De Gentse Cercle Artistique et Littéraire werd opgericht in 1879. Het was de belangrijkste en veruit de meest bedrijvige culturele vereniging van de Gentse Franstalige bourgeoisie. Tot 1921 was de Cercle gevestigd in de Sint-Jansvest nr. 12. Daarna verhuisde de vereniging naar het statige hôtel de Ghellinck de Walle aan de Recollettenlei, waar ze nog steeds gevestigd is. In de Sint-Jansvest woonde ooit de internationaal vermaarde auteur Hugo Claus, op het nummer 26A, waar in 2010 met de grote middelen werd gezocht naar de "Rechtvaardige Rechters", het nog steeds vermiste paneel uit het Lam- Godsretabel.

9. SINT-BARBARACOLLEGE

Het Sint-Barbaracollege staat op de plek waar in 1420 het Joris Vranckxklooster werd opgericht, een kloostergemeenschap van Augustinessen. Na de perikelen van de Franse bezetting kwam het complex in handen van het bisdom Gent, dat er een college wilde beginnen, dat echter door koning Willem I werd gesloten.

In 1833 werden de gebouwen overgedragen aan de jezuitenorde, die er een college openden, dat intussen al meer dan 175 jaar actief is. Het Sint-Barbaracollege geniet een uitstekende reputatie.

Zonder het de deugdzaamste priesters kwalijk te nemen, moet ik toch bekennen dat ik bij hen de onaangenaamste momenten van mijn leven heb doorgebracht.

Grégoire Leroy, de beeldhouwer George Minne en ikzelf, alle drie goede bokkers, nemen de taak van ordehandhavers op ons, want er hangt een bewogen zitting in de lucht.

Op aandringen van Maeterlinck en zijn onafscheidelijke vrienden Leroy en Van Lerberghe nodigde de Gentse Cercle Artistique et Littéraire in 1893 de Franse dichter Verlaine uit voor een lezing. Dat er "ordehandhavers" hadden kunnen nodig zijn, had alles te maken met Verlaine's enorme alcoholverslaving. Toch slaagde hij erin, ondanks een astronomisch promille, een min of meer verstaanbare lezing te geven. Het aanzienlijke honorarium, dat hij voor zijn lezing ontving, was tegen de volgende morgen integraal "doorgespoeld".

Kortedagsteeg -> Walpoortstraat -> Savaanstraat

10. HET GERECHTSHOF

Aan de oever van de Leie, op een plek waar sinds de 13de eeuw het klooster van de Franciscanen-Recolletten had gestaan en dat in de Franse tijd was opgeheven en gesloopt, bouwde stadsarchitect Louis Roelandt tussen 1836 en 1846 een imposant, neoclassicistisch gerechtshof, geïnspireerd op de stijl van de Florentijnse renaissance. Het fronton in de voorgevel kreeg pas in 1961 een invulling met een allegorische uitbeelding van de justitie, een bronzen fries van de hand van de Gentse beeldhouwer Geo Verbanck. In het gerechtgebouw zetelen vandaag nog alleen het Hof van Beroep en het Hof van Assisen. De overige rechtbanken en administraties verhuisden in 2007 naar het nieuwe gerechtshof aan de Opgeëistenlaan, van de hand van de architecten Stéphane Beel en Lieven Achtergael.

Nu is het gedaan. Ik pleit nooit meer. Ik praat mijn cliënten rechtstreeks de gevangenis in.

Na enkele jaren hield Maeterlinck het aan de Gentse balie voor bekeken. Het advocatenberoep kon hem niet bekoren. Hij boekte met zijn pleidooien (in het "Vlaams" bovendien!) trouwens weinig succes. In die korte tijd was hij

advocaat bij het Gentse hof van beroep geweest, misschien een te zware taak voor een debuterend strafpleiter, die daarbij nog nauwelijks gemotiveerd was. Hij maakte zijn vader wijs dat hij dringend naar Parijs moest, om daar het pleiten te leren. Hij raakte er al gauw verzeild in de literaire avantgarde kringen in de Franse hoofdstad. Zijn literaire carrière was definitief begonnen.

11. HET KABINET MAURICE MAETERLINCK

Het Museum Arnold Vander Haeghen in de Veldstraat was oorspronkelijk een patriciërswooning, die de meester-architect van het 18de-eeuwse Gentse rococo, David Kindt, in 1746 voor zichzelf bouwde. Hij stierf voor het huis voltooid was. In 1771 kwam het in handen van Judocus Clemmen, een producent van katoenen stoffen, die het stadspaleis liet afwerken in laat-18de-eeuwse classicistische stijl. Vanaf 1836 was het pand in het bezit van de familie Vander Haeghen, waarvan de laatste telg, Arnold Vander Haeghen, het in 1948 legateerde aan de stad Gent. Pronkstuk van het interieur is het befaamde Chinees Salon, een salon waarvan de wanden bespannen zijn met Chinese taferelen, geschilderd op zijde. Dit ensemble, het enige nog volledige ter wereld, werd in de 18de eeuw vervaardigd in Zuid-China.

12. LICHTKUNSTWERK BLAUWE VOGELS

Het bekende sprookje van Maurice Maeterlinck "L'oiseau bleu", over de zoektocht naar geluk belichaamd door een blauwe vogel, was de inspiratie voor het kunstwerk "Les oiseaux de Mr. Maeterlinck" of Blauwe Vogels van het Franse Pitaya op Lichtfestival Gent 2012. Eenvoudige blauwe vogels met strakke lijnen als van origami streken geruisloos en met een minimum aan energieverbruik neer op de takken van een boom aan de Predikherenlei. De poëtische schoonheid van het kunstwerk was zo'n groot succes, dat de Stad Gent het werk definitief aankocht om elke Gentse avond op te lichten en een blijvende herinnering aan één van haar beroemdste inwoners te zijn.

Tot zover de vroegste herinneringen, waarmee ik mij bij God aandien. Hij zal me wellicht zeggen dat ze niet veel bijzonders zijn.

In 1978 werd in het Museum Arnold Vander Haeghen een Kabinet Maurice Maeterlinck geopend, een gezamenlijk initiatief van de Stichting Maurice Maeterlinck, in 1955 opgericht om de

nagedachtenis van de Gentse Nobelprijs literatuur levendig te houden, en van het stadsbestuur van Gent. Het kabinet bevat herinneringen aan de auteur, bibliofiele edities van zijn werken en persoonlijke souvenirs. Pronkstuk is de authentieke werkkamer uit Maeterlincks villa Orlamonde in Nice, die nauwgezet werd gereconstrueerd. De bibliotheekkasten bevatten Maeterlincks persoonlijke bibliotheek met meer dan 4000 banden.

PROBEER OOK DE BLAUWE VOGEL-AUDIOWANDELING!

Benieuwd om het Gent van Maurice Maeterlinck ook al luisterend te ontdekken? Na Ons De Zondvloed en REC. creëerden een audiowandeling boordevol verhalen gebaseerd op de Blauwe Vogel. Met je neus in de wolken ontdek je de stad op een verrassende manier. De audiowandeling volgt dezelfde route als deze kaart en is te beluisteren via de gratis app De Blauwe Vogels. Vind de app via de QR-code, in de Play Store en de App Store.

De fee Bérlylune met Tytyl et Mytyl, hoofdrolspelers in L'Oiseau Bleu

WIE IS WIE?

Tijdens de wandeling worden diverse personen genoemd of geciteerd. Het gaat zonder uitzondering om mensen die Maeterlinck heeft gekend en die net als hij actief waren in de kunsten: literatoren, schilders of beeldhouwers.

Karel van de Woestijne (1878-1928)

Karel van de Woestijne was één van de grootste Vlaamse dichters. Hij was ook prozaschrijver, criticus en journalist. Hoewel hij nooit een academisch diploma behaalde, werd hij hoogleraar Nederlandse literatuur aan de Gentse Universiteit. Als dichter debuteerde hij met symbolistische verzen. Zijn poëzie evolueert later naar meer mystieke inhoud. Vooral zijn late gedichten met hun soms surreële beeldspraak maken Karel van de Woestijne blijvend actueel.

Cyriel Buysse (1859-1932)

Cyriel Buysse was een Vlaams naturalistisch schrijver, een van de grootste prozaïsten van zijn tijd. Hij begon te schrijven op aandringen van zijn tante Virginie Loveling, die zelf een gewaardeerd schrijfster was. Buysse's voorbeelden waren de Franse auteurs Emile Zola en Guy de Maupassant. In 1893 richtte hij mee het literaire tijdschrift "Van nu en straks" op, dat een grote invloed had op

de Vlaamse en Nederlandse literatuur. Buysse was een levenslange vriend van Maurice Maeterlinck.

George Minne (1866-1941)

George Minne was een Gents tekenaar en beeldhouwer. Als symbolist en art-nouveau kunstenaar zijn ascetische jongelingen, moeder en kind en pieta's zijn meest geliefde thema's. Minne genoot naast Fernand Knopff en Constant Meunier internationale faam. Hij raakte al heel vroeg bevriend met Maurice Maeterlinck. Hij ontwierp de illustraties voor diens eerste dichtbundel "Serres Chaudes" uit 1889.

Valerius De Saedeleer (1887-1941)

De Aalsterse landschapsschilder Valerius De Saedeleer koos zijn onderwerpen in de Leiestreek en de Vlaamse Ardennen. Hij was één van de belangrijkste vertegenwoordigers van de eerste Latemse school. Zijn werk werd zeer gewaardeerd.

Georges Rodenbach (1855-1898)

De schrijver en dichter Georges Rodenbach studeerde net als Maeterlinck aan het Gentse Sint-Barbaracollege, waar hij Emile Verhaeren leerde kennen. Hij was actief

als advocaat en journalist, maar koos uiteindelijk voor een schrijversloopbaan. In zijn symbolistisch getinte werk spelen de verstilde Vlaamse steden een belangrijke rol. Zijn belangrijkste roman is "Bruges la Morte", waarin Brugge de hoofdrol speelt.

Emile Verhaeren (1855-1916)

Dichter en kunstcriticus Emile Verhaeren is één van de meest vooraanstaande spilfiguren van de Belgische avant-garde rond de eeuwwisseling. Verhaeren liep eveneens school aan het Sint-Barbaracollege en onderhield doorheen zijn carrière een warm contact met Maeterlinck. Eén van hun vele ontmoetingen in de woning van Verhaeren in Parijs werd vereeuwigd door schilder Théo Van Rysselberghe in zijn werk De Lezing van Emile Verhaeren, te zien in het Museum voor Schone Kunsten - MSK in Gent.

Charles Van Lerberghe (1861-1907)

Van Lerberghe was Maeterlincks studiegenoot aan het Sint-Barbaracollege. Ze wisselden er hun eerste literaire pogingen uit, die ze wederzijds bekritiseerden. Charles Van Lerberghe werd een gereputeerd dichter, schrijver van kortverhalen en toneel. Zijn lange gedicht "La Chanson d'Eve" behoort tot de meesterwerken van het symbolisme.

Grégoire Leroy (1862-1941)

Grégoire Leroy maakte ook deel uit van het literaire trio aan het Sint-Barbaracollege, samen met Van Lerberghe en Maeterlinck. Leroy was een veelzijdige persoonlijkheid: hij was niet alleen schrijver en dichter maar ook graficus en schilder. Daarnaast was hij ook actief als bibliothecaris en eindigde hij als conservator van het Wiertz-museum in Brussel.

De jonge Maeterlinck met zijn muze Georgette Leblanc.

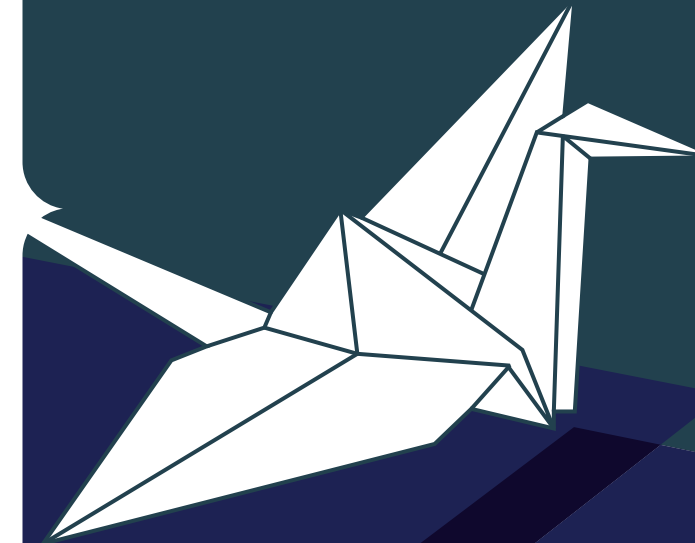

Maeterlinck in zijn ouderlijk huis in Gent circa 1890.

foto's © De Zwarte Doos, stadsarchief Gent

gent: cultuurstad

Maeterlinckroute Gent

Circa

RELA
RAS

SOUVENIRS HEUREUX Met Maurice Maeterlinck op stap door Gent

Les morts sont des vivants qu'on ne voit plus (Maurice Maeterlinck, L'autre Monde)

Op 9 november 1911 kende de Zweedse Academie de Nobelprijs literatuur toe aan Maurice Maeterlinck, de "prins van het symbolisme". Maeterlinck was een Gentenaar, geboren in de Peperstraat op 29 augustus 1862. Dat in België Gent de enige Nobellaureaat voor literatuur heeft geleverd bleef lange tijd nauwelijks opgemerkt. Evenmin was men er zich van bewust dat zijn geboortestad een rol van betekenis heeft gespeeld in de ontwikkeling van zijn literair talent. In 1948, een jaar voor zijn dood, publiceert Maeterlinck "Bulles bleues. Souvenirs heureux", zijn jeugdherinneringen aan zijn geboortestad, waaruit blijkt hoeveel hij van zijn stad hield en welke indrukken ervan hij levenslang meedroeg. Hij beschrijft er plekken en gebouwen, waar hij kwam en van alles meemaakte. Met deze wandeling neemt Maurice Maeterlinck ons mee langs een deel van die plekken. We luisteren naar bijzonderheden en anekdotes, die hij of zijn vrienden er over opschreven.

(Tenzij anders vermeld zijn de citaten alle ontleend aan Maeterlincks "Bulles Bleues. Souvenirs Heureux")

1. HET GRAVENSTEEN

Halverwege de 9de eeuw bouwde graaf Boudewijn I van Vlaanderen een eerste versterking op deze plek. Drie eeuwen later liet graaf Filips van de Elzas de grafelijke residentie ombouwen naar het verkleinde model van een kruisvaardersburcht, zoals hij die in de Levant had gezien. Het Gravensteen bleef het verblijf van de Vlaamse graven tot halfweg de 14de eeuw, toen Lodewijk van Male de sombere burcht ruilde voor het luxueuze Prinsenhof (waar in 1500 keizer Karel V zou geboren worden). In het Gravensteen, het oude bestuurscentrum, bleven tot in de 18de eeuw de Raad van Vlaanderen (het hof van beroep voor het graafschap Vlaanderen) en het kasselrijbestuur van de Oudburg (het bestuur van het Gentse ommeland) gevestigd. Na een lange lijdensweg als industrieel complex, die het monument erg toetakelde, werd het Gravensteen in 1894 gerestaureerd en in zijn middeleeuwse glorie hersteld.

Il est vrai que ce château est très vieux et très sombre, il est très froid et très profond... (Pelléas et Mélisande, scène II)

Het Gravensteen, waarvan de restauratie toen (1892) nog niet begonnen was en dat niet veel meer was dan een

gehavende ruïne, stond model voor de sombere, dreigende en evenzeer grotendeels vervallen burcht, waarin "Pelléas et Mélisande", Maeterlincks bekendste toneelstuk en later de opera op muziek van Claude Debussy, zich afspeelt. Meteen een mooi voorbeeld hoe Maeterlinck beelden uit zijn stad meedroeg en verwerkte in zijn oeuvre.

Sint-Veerleplein > hoek Kraanlei

2. CAFE NANTES IN HET GILDEHUIS VAN DE KRAANKINDERS

Aan de Kraanlei, aan de middeleeuwse haven, stond sinds de late middeleeuwen een grote houten kraan met twee tredaderen voor het lossen van zware goederen, zoals vaten wijn, molenstenen of kanonnen. De leden van de kleine nering, die de kraan bedienden, heetten de kraankinders of ook nog de wijnschroeders (wijnlossers). In de 18de eeuw bouwden de kraankinders vlakbij hun kraan een imposant gildehuis in rococostijl.

In het rechterdeel van het voormalige gildehuis van de kraankinders was in Maeterlincks Gentse tijd het café Nantes gevestigd. Maeterlinck kwam er soms eten met Cyriel Buysse, met George Minne of met de kunstschilder Valerius De Saedeleer. Op het menu stond onveranderlijk ofwel konijn, ofwel Gentse stoverij, levenslang Maeterlincks "plat préféré".

Kortemunt > Korenmarkt

3. DE SINT-NIKLAASKERK

Op het einde van de 11de eeuw werd aan de Korenmarkt een eerste kerk gebouwd, gewijd aan de heilige Nicolaas van Myra. De kerk lag vlakbij de Gentse haven aan de Leie, het centrum van de Gentse handelsactiviteit. De keuze van de schutspatroon was geen toeval: Sint-Niklaas is de beschermheilige van de schippers en de handelaars. De huidige kerk, een schitterend voorbeeld van Scheldegotiek, dateert uit de 13de eeuw. Later werden er nog tal van wijzigingen aangebracht en werd de kerk aan de koorzijde ook uitgebreid. Stabiliteitsproblemen brachten de kerk in ernstig verval. Pogingen tot restauratie in het begin van de 20ste eeuw haalden niets uit. In 1960 werd de kerk gesloten en begon een restauratiecampagne, die bijna zestig jaar in beslag zou nemen. Momenteel is de restauratie van de lantaartoren, het koor, het transept en het schip voltooid.

de Sint-Niklaaskerk, eerbiedwaardig heilig schrijn...massief als een hurkende leeuw, klaar om het ongelooft te bespringen

In tegenstelling tot de kerk van het Sint-Barbaracollege, waar hij school liep

of zijn parochiekerk Sint-Anna, beide constructies uit de negentiende eeuw, van een voor hem dubieuze esthetiek, was de middeleeuwse Sint-Niklaaskerk in Maeterlincks ogen een prachtig kerkgebouw. Zijn bewondering voor de middeleeuwse Vlaamse mystiek en in het bijzonder voor Jan van Ruusbroeck (1293-1381), van wie hij een werk uit het Middelnederlands naar het Frans vertaalde, zal zijn appreciatie van de religieuze architectuur van de middeleeuwen zeker in de hand gewerkt hebben.

Cataloniëstraat > Emile Braunplein > Sint-Baafsplein

4. DE SINT-BAAFSKATHEDRAAL

In 1941 werd op deze plaats een eerste kerk gewijd, opgedragen aan Sint-Jan de Doper. Deze kerk werd in de 12de eeuw vervangen door een romaanse kerk, waarvan nu nog alleen de crypte overblijft. In de 14de eeuw werd begonnen met het bouwen van een weids gotisch kerkgebouw. Het werk vorderde traag, pas in de eerste helft van de 16de eeuw raakte de kerk afgewerkt. De Sint-Jan was de grootste parochiekerk van Gent en werd beschouwd als de hoofdkerk van de stad. In 1539 confisceerde Keizer Karel V de Gentse Sint-Baafsabdij, waar hij in de nasleep van de

opstand van de Gentenaars een citadel liet bouwen, het "Spanjaardskasteel". De abdijsgemeenschap, die enkele jaren voordien een kapittel van kanunniken geworden was, werd door de keizer verplaatst naar de Sint-Janskerk. In 1559 werd het bisdom Gent opgericht. De Sint-Janskerk, kapittelkerk van het Sint-Baafskapittel, werd kathedraal en heette voortaan Sint-Baafskathedraal.

de Sint-Baafskathedraal, streng gotisch, met de indringendheid van een door lijdzame engelen gepreveld, duister geheim

De stilistische zuiverheid van de laatgotische kathedraal maakte van de Sint-Baafs in Maeterlincks ogen de absolute topper in het Gentse kerkenpatrimonium. Uit zijn commentaar spreekt opnieuw naar mystiek neigende verbeelding. Bovendien werd (en wordt) in de kathedraal het Lam-Godsretabel van Jan en Hubert van Eyck bewaard, waarvoor hij een mateloze bewondering had en waar hij elke keer als hij even terug in Gent was, ging naar kijken. Hij bezat later een verkleinde kopie van het retabel, dat in zijn kasteel van Médan (Fr.) boven zijn bed hing.

Mageleinstraat > Voldersstraat

5. DE FACULTEIT VAN DE RECHTSGELEERDHEID

In 1817 richtte koning Willem I der Nederlanden in Gent een universiteit op. Eén van de vier faculteiten was die van de rechtsgeleerdheid. De faculteit nam zijn intrek in de gebouwen van het voormalige jezuïetencollege. In 1584, na de overgave van het calvinistische Gent aan de Spaanse koning Filips II, keerden de jezuïeten naar Gent terug, waar ze enkele jaren daarvoor waren uitgewezen. Ze vestigden zich in de Voldersstraat, in de residentie van de vroegere calvinistische leider Jan van Hembyze. De jezuïeten bouwden er een kerk, een klooster en een college, dat groot succes kende. In de Franse tijd verdween de kerk. Op dat vrijgekomen terrein werd in 1826 de aula van de Gentse universiteit gebouwd.

Ik ga hier niets vertellen over mijn rechtenstudies aan de Gentse universiteit. Niets daarvan is het onthouden waard. Eigenlijk waren het papegaaiastudies.

De rechtsfaculteit van de Gentse universiteit was in Maeterlincks tijd nog altijd (net als nu trouwens) ondergebracht in het voormalige jezuïetencollege, dat bestond tot 1773, toen de orde

op aandringen van zowat alle Europese staatshoofden door de paus werd afgeschaft. Hier behaalde Maeterlinck in 1885 zijn diploma van doctor in de rechten, een studie die hij zonder veel interesse had aangevat, eigenlijk alleen omdat zijn vader het zo wilde.

Mageleinstraat -> Kalandenberg -> Kouterdreef

6. DE KOUTER

Begonnen als een landbouwgebied met akkers en weiden raakte de Kouter ingesloten in het uitdeinende Gent. Het plein werd graag gebruikt voor steekspelen of voor boogschietingen van de twee Gentse schuttersgilden, Sint-Joris van de kruisboog en Sint-Sebastiaan van de handboog. De Sint-Sebastiaansgilde had zijn gildelokaal aan de Kouter. In de 17de eeuw werd daar ook een schouwburg aan toegevoegd, waar operavoorstellingen werden gegeven. Op diezelfde plaats staat nu de Vlaamse Opera. Vanaf de 18de eeuw werd de Kouter dé plek waar de adel en bourgeoisie kwamen flaneren. In de 19de eeuw kreeg de Kouter een kiosk, waarop tot vandaag tijdens de zondagse bloemenmarkt muziek gemaakt wordt. Die bloemenmarkt bestaat er al sinds 1772. Rond de Kouter zijn nog enkele fraaie specimens van 18de-eeuwse architectuur te bewonderen, het hotel Falligan en de "Hoofdwacht", nu de concertzaal De Handelsbeurs.

...een echte Vlamingkop met ondertonen van dromerij en zijn gevoeligheid voor kleuren (Georges Rodenbach)

In die bewoordingen typeerde Georges Rodenbach de literaire debutant

Maeterlinck. Het was op de Kouter dat Maeterlinck, samen met zijn companen Charles Van Lerberghe en Grégoire Leroy het waagden de toen grote meester aan te spreken en hem te vertellen over hun poëtische activiteit. Rodenbach zou Maeterlinck later introduceren bij enkele belangrijke literaire tijdschriften, waarin hij voor het eerst enkele gedichten zou publiceren, die later met nog andere als zijn eerste en meest opgemerkte dichtbundel "Serres Chaudes" zouden gepubliceerd worden.

Vogelmarkt -> Brabantdam -> François Laurentplein

7. CAFE ALBION

Voor Maurice Maeterlinck was het François Laurentplein nog gloednieuw. In het kader van grote urbanisatiewerken, die het Zuidstation een vlotte verbinding moesten geven met de binnenstad, werd in 1884 een deel van de Neder-schelde overkluisd met een dubbel gewelf. Daar bovenop kwam een plein, dat later het "François Laurentplein" zou genoemd worden, naar de Gentse hoogleraar in de rechten en groot promotor van het stedelijk onderwijs. Aan het nieuwe plein werden in de late 19de eeuw fraaie huizen gebouwd. Op de hoek met de Brabantdam kwam een